

Jizerské hory I.

Pardubice

sobota 21. září 2013

Odjezd: v 6:00 h od hlavního vlakového nádraží Pardubice (od předzahrádky restaurace La Rocket).

Trasa autobusu: Pardubice hl. n. – směr Hradec Králové – Hořice – Jičín – Turnov – Liberec – Frýdlant – Raspenava – Hejnice (rozcestí turist. značek u kostela). **Zde vystoupí skupiny 1. a 2.**

(Délka dílčí trasy: **153 km**, doba jízdy: **2:17 h**).

Autobus se přes Raspenavu a Frýdlant vrací do Liberce a **zaparkuje v Riegrově nebo Fibichově ul.**, kde jsou parkoviště vyhrazená pro ZOO (viz obr. na str. 6). **Zde vystoupí 3. skupina.**

(Délka dílčí trasy: **32 km**, doba jízdy: **0:40 h**).

Trasa Pardubice hl. n. – Liberec ZOO: 185 km, doba jízdy: **2:57 h**

Autobus zde čeká na příchod všech skupin.

Odjezd autobusu: v 18:00 h

Zpáteční trasa autobusu: Liberec ZOO – Turnov – Jičín – Hořice – Hradec Králové – Pardubice hl. n.: **125 km**, doba jízdy **1:46 h**

Trasa autobusu celkem: 310 km, doba jízdy celkem: **4:43 h**

Trasy jednotlivých pěších skupin:

1. skupina

Celkem: 28 km, čas bez zastávek **6:54 h**

Stoupání: 1081 m

Hejnice (375 m) [1] – z rozcestí turist. značek u kostela po červené zn. Z, pak JV a J na rozcestí Ořešník odbočka, výstup na Ořešník (800 m – kruhový rozhled) [2], zpět na rozcestí a k vodopádu Velkého Štolpichu [3], na rozcestí U Tetřeví boudy, rozcestí Pod Krásnou Maří (možnost odbočení na vyhlídku Krásná Maří

[4] a zpět), Pod Ptačími kupami, Ptačí vrchy (1013 m – kruhový rozhled) [5], přes Holubník (1071 m) [6], sedlo Holubníku [7], Pod sedlem Holubníku, Kristiánov (možnost odb. po žluté zn. k Památníku sklářství v Jizerských horách [8] a zpět). Dále po modré zn. Z, později SZ Pod Kristiánovem, Tetřeví kříž [9], okolo Blatného rybníka [10], okolo loveckého záměčku Nová Louka [11] na rozcestí Nová Louka. Odtud v původním směru cesty po zelené zn. JZ (ne vpravo v souběhu s modrou!!), později Z (NS Lesy Jizerských hor) na rozcestí Přehrada Bedřichov – Černá Nisa [12], zde se zelená zn. zlomí k J a stále po ní, okolo Melzerova pomníku [13], později v souběhu s NS Lesy Jizerských hor, okolo Lichteneckerova kříže [14] do Bedřichovského sedla – Maliníku [15]. Dále po červené zn. vpravo JZ do Rudolfova [16] (restaurace Česká chalupa), pod Ježíškovými kameny [17], okolo Strážního buku [18] na rozcestí Kovadlina, odtud po žluté zn. vlevo JZ pod Kovadlinou přes Libereckou výšinu s rozhlednou [19] na rozcestí s červenou zn. a odtud po červené zn. vlevo JZ do Liberce (Lidové sady u ZOO – zde je opět rozhledna [20]).

Autobus se nachází v Riegrově nebo Fibichově ul., kde jsou parkoviště vyhrazená pro ZOO.

2. skupina

Celkem: 18 km, čas bez zastávek **4:23**

Stoupání: 670 m

Hejnice (375 m) [1] – z rozcestí turist. značek u kostela po zelené zn. Z, pak JZ a JJZ na rozcestí Ferdinandov [21], odtud v původním směru po modré zn. JZ Novou poutní cestou údolím Malého Štolpichu [22], okolo vodopádu Malý Štolpich [23], přes rozcestí Bílá kuchyně [24], Olivetskou horu (886 m – kruhový rozhled) [25], rozcestí Pod Olivetskou horou, dále v původním směru po žluté zn. JV na rozcestí Za přehradou, odtud vpravo pouze po modré zn. JZ okolo Přehrady Bedřichov, okolo Johneho pomníku [26], kříže Dagmar Spinové [27] na rozcestí Přehrada Bedřichov – Černá Nisa [12]. Dále po zelené zn. v původním směru J, okolo Melzerova pomníku [13], později v souběhu s NS Lesy Jizerských hor, okolo Lichteneckerova kříže [14] do Bedřichovského sedla – Maliníku [15]. Dále po červené zn. vpravo JZ do Rudolfova [16] (restaurace Česká chalupa), pod Ježíškovými kameny [17], okolo Strážního buku [18] na rozcestí Kovadlina, odtud po žluté zn. vlevo JZ pod Kovadlinou přes Libereckou výšinu s rozhlednou [19] na rozcestí s červenou zn. a odtud po červené zn. vlevo JZ do Liberce (Lidové sady u ZOO – zde je opět rozhledna [20]).

Autobus se nachází v Riegrově nebo Fibichově ul., kde jsou parkoviště vyhrazená pro ZOO.

3. skupina

Individuální prohlídka ZOO nebo Botanické zahrady v Liberci.

Možnosti občerstvení: Šámalova chata na Nové Louce, restaurace Česká chalupa v Rudolfově, restaurace na Liberecké výšině, v Liberci restaurace v Lidových sadech a u vstupu do ZOO.

Mapy: Trasy se nacházejí na mapě: Edice KČT 1:50 000 č. 20-21 Jizerské hory a Frýdlantsko.

Cena: členové dospělí 200,- Kč, děti 100,- Kč, ostatní 250,- Kč.

Přihlášky: přijímá Dagmar Ehrenbergerová, e-mail do zaměstnání: ehrenbergerova@szs.pardubice.cz, telefon do práce 466 050 217, mobil 739 569 070. Při odhlášení od 14. dne před termínem akce a při nedostavení se k autobusu zaplatí každý stanovenou cenu v plné výši.

Trasu připravil a výlet vede: Josef Kotyk (e-mail Josef.Kotyk@seznam.cz, tel. 466 264 563).

Zajímavosti:

[1] Obec **Hejnice** (375 m) byla povýšena na město 31. 7. 1917. Průmyslově zemědělské centrum, turistické výchozí stanoviště s napojením na hromadnou dopravu. Existence Hejnic byla úzce spjata s poutním kostelem, jehož vznik podle pověsti spadá do r. 1211. Na uzdravování nemocných zde asi měla vliv léčivá voda, pramenící v nedaleké Libverdě. K propagaci místa přispěl řád františkánů, jehož klášter zde r. 1692 založil hrabě František Gallas. V 16. stol. jsou otevřeny doly na železnou rudu, v 19. stol. vzniklo v obci a jejím okolí několik textilních továren. V oblasti se nachází několik přírodních rezervací a chráněných území.

[2] **Ořešník** (německy Nußstein) je skalnatý výběžek postranní části Hejnického hřebene Jizerských hor. Strmě se zvedá do výšky 800 m nad údolími Velkého Štolpichu i Smědě. Jméno tento mohutný žulový blok dostal po porostech lísky, které pokrývaly jeho okolí asi před 800 lety, v dobách, kdy sem přišli první kolonisté. Z jeho vrcholu je vyhlídka do celého údolí Smědě přes Bílý Potok, Hejnice, Raspenavu a za dobré viditelnosti i za Frýdlant. Ocelové zábradlí na vyhlídce pochází z r. 1898, r. 2000 bylo rekonstruováno Jizersko-ještědským horským spolkem.

[3] Na potoce **Velký Štolpich** (Sloupský potok), který protéká NPR Jizerskohorské bučiny, se nachází krásné vodopády. Je zde také jeden z největších vodopádů u nás – **Vodopád Velkého Štolpichu**. Potok v tomto místě překonává skalní stěnu vysokou 30 metrů a vytváří několik vodopádů a kaskád. V nádherném údolí se v minulosti těžily drahé kovy. Dnes zde najdeme staleté buky, které kryjí rozervané skály a temné rokle v prudkých srážech.

[4] **Krásná Maří** je jednou z nejznámějších jizerskohorských vyhlídek. Ze žulového skaliska je úchvatný pohled na Frýdlantsko, na střechu hejnického chrámu, na údolí Štolpichu, na Ořešník a dále směrem k Novému Městu pod Smrkem s Jindřichovickým hřebenem v pozadí; vlevo se v dálce rozprostírají kopce Horní Lužice. Krásná Maří svůj název získala od dolu na železnou rudu založeného r. 1582 dole v údolí. Železo z něj prý zpracovával slavný raspenavský hamr; po ústí štoly dnes však již není památky. Vrchol vyhlídky na Krásné Maří je od počátku 20. století zajištěn železným kovaným zábradlím, snadná cesta k ní je navíc ve skalách upravena několika vytesanými schůdky.

[5] **Ptačí kupy**, též **Ptačí vrchy** (německy Vogelkoppen) jsou skalní skupinou tří skalních masivů. V SZ svahu se nachází stejnojmenná přírodní rezervace (vyhl. r. 1960), chránící smíšené vrcholové lesy (buk, jeřáb, smrk) a skalní útvary. Na vrcholu a v okolí značné polomy a imisemi zdevastovaný původní prales. Z vrcholu krásný výhled na Frýdlantsko, Ještědsko, Kozákovský hřeben, Krkonoše a Lužické hory. V SV svahu se nalézá pomníček Mützelův obrázek, který zde byl postaven na památku lesníka těžce raněného v r. 1866 pytláky.

[6] **Holubník** (1071 m) - výrazný klenbovitý hřbet 3 km jižně od Ferdinandova, v západní části Smědavské hornatiny. Vrchol leží nedaleko od cesty a odbočka k němu není značena. Na vrcholové plošině skála o výšce 10 – 15 m s výborným kruhovým rozhledem. SZ malé rašeliniště, ostatní části pokrývá silně poškozená smrčina, v okolí vrcholové skalky s jeřábem. Různé tvary zvětrávání žul, na hřebenové cestě patrná stupňovitost jednotlivých teras. Na vrcholu je trigonometrický bod.

[7] V sedle s Černou horou 1,5 km V od vrcholu Holubníku je rozcestí **Sedlo Holubníku** s turistickým přístřeškem. Asi 200 m S od sedla, vlevo od zeleně značené stezky, je známý pomníček **Bílá smrt**. Na dřevěném sloupu tu visí malovaný obrázek, připomínající pošetilou sánkařskou výpravu tří pánů – tlustého hostinského z libereckého Radničního sklepa Arzböcka, obchodníka s šatstvem Mrase a kapelníka plukovní hudby Pochmanna. Ti se odpoledne dne 19. února 1909 vydali pěšky z Liberce do Kristiánova, kde se řádně

a dlouho posilňovali. Za setmění začali rozjaření pánové stoupat z Kristiánova do sedla Holubníku, odkud chtěli sjet na saních do Ferdinandova. Na cestě je ale zastihla prudká sněhová bouře a nedaleko sedla Holubníku ztratili sněhem zavátou cestu. Tlustý hostinský se bořil do hlubokého sněhu a nebyl schopen pokračovat dál. Sestavili proto troje saně, pana hostinského na ně posadili, zabalili ho do kabátů a sami dva vyrazili pro pomoc. Několik hodin bloudili S úbočím Hejnického hřebene, až před půlnocí konečně doklopýtali do Ferdinandova, kde sehnali pomoc. Hluboké stopy, které ještě nestihl sníz zasypat, je dovedly zpátky k panu hostinskému, který je prý očekával dosud čile a s myslí nezkormoucenou. Společnými silami ho dotáhli na Štolpišskou silnici, kde už na ně čekal kůň, který je dovezl dolů do Ferdinandova.

[8] **Kristiánov**. V r. 1775 zde nechal sklářský podnikatel J. L. Riedel postavit sklárnu. Kolem ní postupně vznikala osada, kterou tvořil panský dům, několik chalup sklářů a dále kaple, hřbitov a škola. V posledním stavení kdysi nejvýznamnější sklářské osady expozice pod názvem "Kristiánov. Klíč k srdci Jizerských hor" seznamuje s historií místa i sklářské výroby. Dodnes toho na Kristiánově mnoho nezůstalo. Vše ale přestála "Liščí bouda" pojmenovaná snad podle rodiny skláře Fuchse. Poprvé je domek v osadě zmíněn v r. 1791 a první Fuchs zde bydlel již na počátku 19. stol. Nakonec se z něj stala hutní hospoda, která sice po požáru sklárny zanikla, ale byla brzy obnovena. Po r. 1946 se domek změnil na ubytovnu Klubu českých turistů. R. 1964 a znovu mezi lety 1987 – 1988 byla Liščí bouda péčí jabloneckého Muzea skla a bižuterie ve spolupráci s Českým svazem ochránců přírody zrekonstruována a vzniklo zde malé muzeum, jedno z nejvýše položených v České republice. Expozice přibližuje vývoj jizerských sklářských hutí a život lidí v horské osadě, faunu a flóru Jizerských hor a zahrnuje též modely původní osady a vyhořelé Kristiánovské huti.

[9] Lesní Gahler z Nové louky postavil v jejím okolí na památku své zemřelé dcerky tři kříže. Jeden stál přímo na Nové Louce, tam, kde na ní ústí cesta z Bedřichova. Padl za oběť rozšiřování cesty. Druhý stojí vpravo na nápadné skalce mezi Bedřichovem a Novou Loukou v zatáčce před klesáním k Červenému potoku. Třetí kříž postavil zkormoucený lesní na **Tetřeví kámen**, mohutný balvan vpravo u cesty od Blatného rybníka na Kristiánov. (Citace z knihy M. Nevrlého: Kniha o Jizerských horách)

[10] Vodní nádrž **Blatný rybník** leží na Blatném potoce při modře značené cestě z Nové Louky na Kristiánov. Rybník byl vybudován v r. 1780 pro panskou pilu a až do r. 1897 býval jedinou vodní nádrží v Jizerských horách. U rybníka stála panská, tzv. horní pila, později byla pronajímána soukromníkům. Po r. 1920 poháněly vody Blatného rybníka již jen dynamo, které dodávalo elektřinu pro myslivnu na Nové Louce.

[11] **Nová Louka** (německy Neuwiese nebo Neue Wiese) je samota blízko Bedřichova v okrese Jablonec nad Nisou ležící na Blatném potoce v Jizerských horách. Jedinou stavbou zde dnes je **Šámalova chata**, ve které je oblíbená restaurace. Lokalita je významnou křižovatkou jizerskohorských letních i zimních turistických cest. Louka se používala pro pastvu dobytka, r. 1756 na ní byla postavena sklářská huť, kterou provozoval sklář Riedel. Tato huť byla uzavřena r. 1817 a o dvacet let později byla její budova stržena. Panský dům majitele bývalé sklárny odkoupili r. 1844 Clam-Gallasové a přestavěli jej na lovecký zámeček. V období mezi světovými válkami jej užíval tehdejší kancléř Přemysl Šámal, v této době byl „Zámeček“ rekonstruován, většina jeho místností byla obložena modřínem a před očekávanou návštěvou prezidenta Beneše do něj byl zaveden elektrický proud z vodní turbíny instalované na asi 800 m vzdáleném Blatném rybníce. Zařízení apartmánu a koupelny bylo shodné se zařízením koupelny ministra Jana Masaryka v Černínském paláci. Zámeček se dostal r. 1929 do majetku státních lesů a byl po dlouhou dobu sídlem správy bedřichovského polesí. Sloužil také jako vládní rekreační objekt. Dnes je zde restaurace s možností ubytování. Na památku dr. Přemysla Šámala, který byl vláčen řadou nacistických věznic, a nakonec utýrán zemřel v berlínské věznici Moabit, byl na okraji louky vztyčen pamětní kámen s medailonem. Dne 29. července 1897 bylo na meteorologické stanici naměřeno 345,1 mm srážek za 24 hodin, což je dodnes nepřekonaný evropský rekord.

[12] **Vodní nádrž Bedřichov**, nazývaná také **Bedřichovská přehrada** (německy Friedrichswalder Talsperre) či Přehrada na Černé Nise, je nejvýše položenou přehradou Jizerských hor. Leží v katastru obce Bedřichov na Černé Nise. Koruna její hráze leží v nadmořské výšce 775,26 m n. m., hráz je 340 m dlouhá a 23,5 m vysoká. Byla stavěna v letech 1902–1909 Vodním družstvem k regulování říčních toků a ke stavbě přehrad v povodí Zhořelecké Nisy k ochraně proti povodním a úpravu průtoku v suchých obdobích, dnes navíc napájí tři vodní elektrárny a slouží také k rekreaci a rybaření.

[13] **Melzerův pomník** stojí asi 1 km před vodní nádrží Bedřichov, jejíž stavba probíhala v letech 1903-1905. Při výstavbě byla také vybudována úzkokolejná železnice, pomocí níž se na stavbu dopravoval materiál. Dne 19. srpna 1905 přinesl pokladník na stavbu dělníkům výplatu. Cestou ho doprovázel četník Robert Melzer. Ten se při zpáteční cestě rozhodl použít vagon úzkokolejky, kterým ovšem lidé nesměli jezdit. Při stoupání se vůz utřhl a četník zraněním dne 23. srpna v nemocnici v Liberci podlehl.

[14] Kříž postavil polesný **Lichteneckner** při dnešní Vládní cestě z Bedřichova na Novou Louku. Přepadly ho tehdy při nočním návratu z bedřichovské hospody U Trubače nečisté mocnosti, víly a strašidla, k smrti jej vyděsily a světélka ho chtěla svést z cesty. Vílami omámený polesný se probudil až pod kamenem u cesty a z vděčnosti nad šťastným zachráněním, a také proto, aby svatým znamením vyhnal obludy z lesů, nechal postavit na onom kameni kříž. (Citace z knihy M. Nevrlého: Kniha o Jizerských horách).

[15] Sedlo s parkovištěm na okraji **Bedřichova**. První písemná zmínka o obci pochází z r. 1602. V té době tu byla sklářská huť, kolem které vyrostla vesnice. Sklárna zde fungovala 209 let a poskytovala práci obyvatelům vesnice. Později se sklářská řemesla začala provádět v menším měřítku – v několika chalupách byly brusírny a mačkárny skla, ženy a děti se zabývaly skleněnými knoflíky a navlékáním skleněných perel. Od r. 1894 je v Bedřichově pošta. V létě slouží Bedřichov jako výchozí místo pro turistiku a cykloturistiku po Jizerských horách, v zimě jako startovní místo mnohých běžkařských výprav do Jizerských hor. Na místním stadionu, kousek od parkoviště a autobusové zastávky, začíná běžecká trať Jizerská magistrála, vedoucí na Novou Louku a pak dále směrem na Kristiánov, Knajpu a Smědavu. Na svazích Malinového vrchu je v nadmořské výšce 710 až 802 m ski areál Ski Bižu s.r.o. Nachází se v něm 7 vleků a 9 sjezdovek o celkové délce 5,4 km.

[16] **Rudolfov** (586 m), horská vesnice, nyní část města Liberec. Původně jako osada Buschdorf vznikl r. 1657. Podnět k jeho založení dali poručníci nezletilých Gallasů, Antonína Pankráce a Františka Ferdinanda. Pro svou odlehlost, ze strachu před strašidly a divou zvěří i pro nepříliš přívětivé prostředí dané polohou údolí, nemohla vrchnost najít nikoho, kdo by se v nově založené vesnici dobrovolně usadil natrvalo. A tak liberecký panský hejtman Fridrich Sauther, který si nemohl dovolit nechat místo neosídlené, musel sáhnout k donucovacím prostředkům. Jako zástupce vrchnosti použil své neomezené moci. Byli vybráni dva mladí osadníci. Ti byli spoutáni a dovléčeni dráby do Rudolfova v řetězech a oběma bylo pod přísným trestem zakázáno Rudolfov opustit. Byli to čerstvě ženatí mladíci Christoph Tallowitz a Christoph Seibt z Kateřinek. Časem se ke dvěma prvním osídlencům, přidali dobrovolně další osadníci. První dítě v obci Rudolfov se narodilo 25. 11. 1657 a v r. 1659 se slavila první svatba. Deset let po založení měla již obec ve 13 chalupách 21 osídlenců i s rodinami. V r. 2001 měl Rudolfov 88 obyvatel.

[17] S pojmenováním **Ježíškovy kameny** (Christkindlsteine) souvisí motiv útěku Svaté rodiny. Tato nevelká skalní skupina ve svahu vpravo nad cestou mezi Českou chalupou a Strážním bukem je známá svými nápadnými skalními mísami. Ty podnítily lidskou představivost – podle místní pověsti se zde Svatá rodina zastavila při svém putování do Egypta. Panna Maria v největší míse koupala Ježíška a v těch menších mu vařila. Stejná pověst se podle Antona Ressela váže k mnoha skalním útvarům s podobnými prohlubněmi. Němečtí obyvatelé takovým skalám někdy říkali Muttergottessteine nebo Mariensteine („Skály Matky boží“ nebo „Mariánské kameny“). Panně Marii býval přisuzován i samotný vznik skalních mís: prý pocházejí od jejích slz.

[18] Pod **Strážním bukem** se zarostlým křížem při výstupové cestě z Liberce do Rudolfova stávaly hlídky při ostrých střelbách v nedaleké harcovské střelnici. (Citace z knihy M. Nevrlého: Kniha o Jizerských horách).

[19] **Liberecká výšina**, nazývaná na počátku Hohenhabsburg, se zvedá jako středověký hrad na svahu vyvýšeniny Kovadlina (557 m n. m.). Dal ji postavit v letech 1900 – 1901 továrník Heinrich Liebieg podle projektu norimberského architekta, stavitele dómu v Norimberku, profesora J. Schmitze. Ten neváhal použít některých starých stavebních materiálů získaných ze zbouraných středověkých objektů v Norimberku, aby docílil co nejvěrnějšího napodobení starobylosti stavby. U Liberecké výšiny se tedy jedná o romantickou napodobeninu středověkého hradu. Její zvláštností je pětiboká věž vysoká 25 metrů, jež prý svým tvarem připomíná jeden starý hrad u Norimberka. Přes příkop překlenutý mostem se návštěvník dostane na nádvoří obehnané hradbou se střelnými. Nechybí ani 15 metrů hluboká studně s rumpálem a zvonek, ohlašující návštěvy. Hradní nádvoří svou úpravou umožňuje příjemné posezení pod širým nebem. Restaurace.

[20] **Věž** - 35 metrů vysoká dominanta památkového objektu Lidových sadů v Liberci se 155 schody sloužila od r. 1901 až do poloviny padesátých let, kdy byla z bezpečnostních důvodů uzavřena. Kompletní rekonstrukce věže byla provedena v květnu 1998 podle projektu Ing. Františka Čejky. Nyní je vyhlídková věž přístupná veřejnosti. Nabízí zajímavý pohled na město i nedaleké hřebeny Jizerských hor. **Budova** byla postavena podle projektu norimberského architekta Jakoba Schmeissnera libereckým stavitelem Adolfem Hornem v letech 1900 - 1901 a nese zajímavé znaky romantismu i secese. Dnešní Kulturní centrum Lidové sady (dříve PKO) patří mezi tradiční kulturní zařízení města, kde se pravidelně konají koncerty, taneční kurzy, festivaly, slavnosti, výstavy a společenské plesy.

[21] **Ferdinandov** (německy Ferdinandstal) je ves v českém okrese Liberec. Dnes je částí města Hejnice, od jehož středu je vzdálena asi 2 km. Leží na rozhraní Frýdlantské pahorkatiny a Jizerských hor mezi Malým a Velkým Štolpichem zhruba v nadmořské výšce 410 m. Víska byla založena r. 1781 na pustém pozemku v odlesněné enklávě mezi toky Malého a Velkého Štolpichu. Byla nazvána po třetím synu tehdejšího majitele panství, hraběte Clam-Gallase. V její horní části bývala velká papírna. Pamětní deska na domě č. p. 21 uvádí, že **na tomto místě byl naposledy viděn fiktivní český génius Jára Cimrman**.

[22] **Údolí Malého Štolpichu** je jedna z nejromantičtějších jizerských strží – jím prochází jedna z poutních cest, po kterých putovala procesí za hejnickou Matkou Boží – skalnatá, buky porostlá Nová poutní cesta. Do některých skalek jsou vytesány výklenky pro svaté obrázky.

[23] Kaskádovitý tok **Malého** (nebo také Bílého) **Štolpichu** vytváří několik vodopádů. Často fotografovaný je metrový vodopád na spodním toku, ale je zde také poměrně vysoký vodopád (3 m) na horním toku potoka v kamenné suti.

[24] **Bílá kuchyně** – mezi turisty a lyžaři velmi známá křižovatka pěších tras s přístřeškem pod Olivetskou horou. Její zvláštní jméno doposud není úplně přesvědčivě vysvětleno, patrně připomíná provizorní kuchyni lesních dělníků při sezónních pracích. Je jakýmsi pomyslným předělem mezi světem jizerskohorských skal a bučin a táhlými kopci a smrkovými porosty v centrální části hor.

[25] Nedaleká **Olivetská hora** (886 m) je proslulá svým drsným severským vzhledem s vrcholovou skálou, z níž je nádherný rozhled na Jizerské hory a Ještědský hřeben. Pod nepřilíš prostorným skalním převisem, na východní straně, se nachází proslulá trampská osada Island, založená zde r. 1959 známým Kapitánem Kidem.

[26] Chladné vody náhorních plání Jizerských hor nelákají ke koupání, a tak pomníček, který stojí na levém břehu přehrady na Černé Nise, je v horách ojedinelý: hrubě tesaný kámen s kovovou tabulkou, která stručně oznamuje, že **Herbert Johne**, student učitelství, narozený 18.8.1912 zemřel 24.června 1930. Studoval třetí ročník libereckého učitelského ústavu a z Chotyně, odkud pocházel, přijel na neděli do Jizerských hor, snad za strýcem, který byl revírníkem na nedaleké Nové louce. Nedbal varování, skočil do vody a plaval až do poloviny velké tmavé nádrže přehradního jezera. Tam ztratil sílu a snad mu i srdce vypovědělo službu. Volal o pomoc. Přítel, který k němu plaval, sám brzy ztratil sílu: vody Černé Nisy jsou i v létě ledové. Herbert Johne se utopil dřív, než mu mohl kdokoli pomoci. (Citace z knihy: M. Nevrlý – Kniha o Jizerských horách).

[27] Nešťastná nad smrtí manžela a nemocí své matky byla **Dagmar Spinová** z Liberce. Dagmar Spinová z domova odešla v neděli 8. prosince 1974 a již se nevrátila. Před smrtí požila velké množství utišujících barbiturátů, přivázala si k pasu tašku s pětikilovým kamenem a vstoupila do ledových vod. Tělo utopené leželo na pokraji ve vodě téměř celý měsíc. (Citace z knihy: M. Nevrlý – Kniha o Jizerských horách).

Na následující straně je zobrazeno okolí ZOO v Liberci a růžovou barvou jsou označeny ulice Riegrova a Fibichova, kde jsou vyhrazená parkoviště pro návštěvníky ZOO (včetně autobusů).

